

Nyhed

Ombudsmanden: Behov for fokus på at overholde reglerne om tvang i psykiatrien

Ombudsmanden undersøgte i 2021 brugen af tvang og ulovbestemte indgreb i forbindelse med tilsynsbesøg på 10 psykiatriske afdelinger. Undersøgelsen viste, at der er behov for et fortsat fokus på at forebygge og nedbringe brugen af tvang og på at sikre, at de retlige rammer for brugen af tvang og ulovbestemte indgreb overholdes.

6. juli 2022

”At blive udsat for tvang kan være meget indgribende. Tvang må kun anvendes, når det er absolut nødvendigt. Alle involverede bør have fokus på at sikre patientens rettigheder,” siger Folketingets Ombudsmand, Niels Fenger, og understreger: ”Derfor er det også vigtigt at kende reglerne og sørge for at dokumentere, at de faktisk er overholdt”.

Under besøgene undersøgte ombudsmandens besøgshold eksempler på indgreb, som ikke har hjemmel i psykiatriloven, og som derfor kun kan iværksætte med patientens samtykke.

På baggrund af denne del af undersøgelsen anbefaler ombudsmanden, at der ikke foretages ulovbestemte indgreb uden et samtykke, som er indhentet og dokumenteret i overensstemmelse med kravene hertil i gældende regler og praksis.

Ombudsmanden vil drøfte opfølgningen på de generelle anbefalinger med Sundhedsministeriet og Danske Regioner.

Læs [temarapport 2021 om tvang og ulovbestemte indgreb i psykiatrien](#)

Læs [nyhed om temaet for ombudsmandens tilsynsbesøg i 2021 på voksenområdet](#).

Flere oplysninger:

Vicedirektør Lennart Hem Lindblom, tlf. 33 13 25 12

Afdelingschef Morten Engberg, tlf. 33 13 25 12

FAKTA

Ombudsmandens generelle anbefalinger mv. om tvang efter psykiatriloven

Ombudsmanden anbefaler generelt, at regionerne sikrer fokus på

- at forebygge og nedbringe brugen af tvang i psykiatrien.
- at reglerne om tvang overholdes.
- en præcis og dækkende dokumentation i journaler om tvangsfiksering, herunder i forhold til begrundelsen for at iværksætte og opretholde fiksering med bælte, som ved fiksering i længere tid end nogle få timer iagttager de skærpede krav i psykiatrilovens § 14, stk. 3.

Ombudsmanden har rejst en sag over for Sundhedsministeriet for at få afklaret den retlige ramme for private vagters brug af magt på psykiatriske afdelinger.

Ombudsmandens generelle anbefalinger mv. om ulovbestemte foranstaltninger og indgreb

Ombudsmanden anbefaler generelt, at regionerne sikrer

- at husordener og praksis på afdelingerne er i overensstemmelse med de gældende regler.
- at der ikke foretages ulovbestemte indgreb uden et samtykke, som er indhentet og dokumenteret i overensstemmelse med kravene hertil i gældende regler og praksis.

Ombudsmanden har på baggrund af oplysninger i en klage rejst en sag over for Sundhedsministeriet og en retspsykiatrisk afdeling om, hvorvidt der – efter en ændring af psykiatriloven – i dag er hjemmel til at anvende såkaldt skærmning til stue uden patientens samtykke.

Skærmning til stue er generelt kendetegnet ved, at en patient isoleres på egen stue eller et andet afgrænset areal med ulåst dør og eventuelt med ansatte som vagt uden for døren.

I 2020 afgav ombudsmanden en udtalelse om brugen af skærmning til stue. Den nye sag vedrører retstilstanden efter en ændring af psykiatriloven den 1. januar 2022. Læs [ombudsmandens udtalelse om skærmning til stue og informeret samtykke](#).

Opfølgning på de generelle anbefalinger

Ombudsmandens generelle anbefalinger i temarapporten er rettet til regionerne – herunder de psykiatriske afdelinger – der i første række forestår den daglige administration og opgavevaretagelse med hensyn til de anførte forhold på psykiatriområdet.

De generelle anbefalinger er dog herved samtidig rettet til Sundhedsministeriet, der som ressortministerium har et overordnet ansvar på området.

Ombudsmanden vil drøfte opfølgningen på de generelle anbefalinger med Sundhedsministeriet og Danske Regioner. Ombudsmanden vil også følge op på de generelle anbefalinger under fremtidige tilsynsbesøg.

Ombudsmandens tilsynsbesøg

Folketingets Ombudsmand gennemfører tilsynsbesøg i offentlige og private institutioner, især hvor mennesker er eller kan blive berøvet deres frihed.

Tilsynsbesøgene udføres i samarbejde med DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur og Institut for Menneskerettigheder, der bidrager med lægefaglig og menneskeretlig ekspertise.

Hvert år vælger ombudsmanden i samarbejde med DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur og Institut for Menneskerettigheder et eller flere temaer for årets tilsynsbesøg.

Læs [ombudsmandens tidligere temarapporter](#).

Læs mere om [ombudsmandens tilsyn](#).